I. évfolyam. **97. szám.** Zomborban 1882. deczember 3-án.

ELŐFIZETÉSI DIJ,
helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 8 frt.
Fél évre . . . 4 „
Negyed évre . . 2 „

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számit.

Kiadó hivatal:
Nadasch, Muzsik és **Partlics** könyv- és könyomdájukban a városház épületben, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI DIJ,
vidékre póstán küldve:
Egész évre . 8 frt 60 kr.
Fél évre . 4 „ 30 „
Negyedévre 2 „ 15 „

Hirdetéseket lapunk számára a fővárosi valamint minden nagyobb külföldi hirdetési irodák elvállalnak.

Szerkesztőségi iroda:
Sötét-utcza és a **csendes-utcza sarkán, Hofeneder**-féle házban hová minden a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik minden héten kétszer: Vasárnap és Csütörtökön.
Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelött 11 órától 12-ig.

Egyes szám ára: 10 krajczár.
Minden csötörtöki számhoz egy félivre terjedő könyvalakjában nyomott „regény-csarnok" csatoltatik melléklet gyanánt.

Gőzfürdőnk.

(Levél a szerkesztőhoz.)

Legkészségesebben ragadom meg az alkalmat, hogy b. lapjának egyik mult számában hangoztatott felszólamlása érdekében egyet-mást a helybeli gőzfürdő intézetnek gyógyczélokra leendő átalakitásáról elmondjak. Ebbeli szándékomat közelebbről megvilágitani annyival is inkább szükségesnek tartom, mivel ezáltal egyszersmind e helyen mindenféle téves felfogásnak elejét venni óhajtanám. Tudomásomra jutott u. i., hogy egy fürdő-látogató engem — nem éppen hizelgő modorban — tett felelőssé azért, mert a fürdő-kádak esetleg mások által lévén elfoglalva, neki félóráig várakoznia kellett. Egy másik azért akart volna kérdőre vonni, mert a tüzelő anyag rosz s mert a szolgálati személyzet nem eléggé udvarias, stb.

Efféle balmagyarázatok, — téves föltevésekből eredő diatribákat a jövőben kikerülendő, elmondom, mily vonatkozásban állok én a helyb. gőzfürdővel.

Mi sem természetesb, mint hogy egy oly tárgy, mely folytonosan, mintegy kinvólag szemünk elött áll, figyelmünket fölébreszti, különösen akkor, ha e tárgy kedvencz foglalkozásunk, plane hivatásunkkal közeli viszonyban is áll. Hogy tehát én orvos létemre — uj lakásomba átköltözködvén — annak udvarán levő gőzfürdőnket orvosi szemmel kezdtem megfigyelni, s azon önmagától kinálkozó gondolatra jutottam, mily sikeresen lehetne azt számos különböző beteg gyógyitására, és bevallom, (a mit a malitia bizonyosan leginkább hangsulyoz) saját orvosi gyakorlatom terjesztésére fölhasználni, — ebben ugy hiszem senki megütközni valót nem lát.

Hogy mi módon vélem én tervemet keresztül vihetni, azt Ön t. szerkesztő ur jelzett czikkében átalánosságban oly szakértelemszerüleg fejtette meg, hogy részemről ezt a szembeötlő ideát ezzel egyelőre kimeritettnek tekintem; mert sisiphusi munka volna a közönséggel azon kórokat ismertetni, melyek ellen az érintett gyógyfürdők hatással lehetnének, de fölösleges is azon egyszerü okból, mert a laikus legtöbbnyire ugy sem ismeri föl saját baját. Végre jelenleg alig van orvos, a ki a hydrotherapiának nagy jelentőségéről nem volna meggyőződve, jóllehet annak alkalmazásában itt nálunk a helyi viszonyok miatt többé-kevésbé korlátolva vannak. Ebből azt hiszem ugy a n. é. közönség, mint a t. kartársak is elég tájékozást szerezhettek tervem irányában.

Nem is marad egyéb hátra, mint tudósitásképen fölemlitenem, hogy a terv kivitelére szükséges épitkezések és ezek beredezését a fürdőtulajdonosnak javaslatba hoztam és e mellet orvosi közreműködésemet fölajánlottam, mit is a minden közhasznu ügy iránt lelkesülő tulajdonos ur örömmel el is fogadott s legkészségesebben már most is az egész fürdőt rendelkezésemre bocsájtotta. Annak létesitéseig a jelenlegi nagyon korlátolt viszonyok mellett is fölhasználhatónak vélem a rendelkezésem alatt álló egy néhány kád fürdőt a jelzett módon.

A mondottakból elég tisztán kiviláglik, hogy miképen értelmezendő az én működésem ezen fürdőintézetnél, hogy én sem az üzlet tulajdonosa, sem társa s époly kevéssé vagyok dijazott hivatalnoka.

Fogadja, stb.

Dr. Sági Samu.

Visszaélés fegyelmi ügyben.

B.-Almás 1882. nov. 26.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja egyik számában megyei önkormányzatunk hiányait jelezte; ezen hiányok közül a fegyelmi vizsgálatbani eljárás rendezettlensége, illetve lassusága a miseriák egyik legnagyobbika, mely állitásom igazolását szomoru példaként tapasztaljuk b.-almási aljegyzőnknek az 1882. évi okt. 17-én elrendelt és maig is folyamatban levő fegyelmi vizsgálatában, és ezen vizsgálat folytán nemcsak hivatalától, hanem fizetésetöli felfüggesztésében is.

Hasztalan folyamodtunk a képviselő testület egyhangu gyülésén az alispán, a nm. miniszterium söt pár százan Ő Felségéhez is annak sürgetéseért, folyamodványunkat azonban Ő Felségéhez a czifra hatóság nem juttatá. Nehogy azért alkotmányos életünk miseriáinak ezen ritka példánya a culissák mögött maradjon, igéretem szerént becses lapjába következő nyilt kérelmet közöljük:

A T. megyei közigazgatási bizottsághoz!

Biztos tudomással birunk arról, miszerént a legközelebbi B. B. megyei közigazgatási bizottsági gyülés valamelyikén fog egy Almás községünkbeli hivatalnok fegyelmi ügyében határozat hozatni.

Tekintettel arra, hogy ezen köztiszteletben álló hivatalnok 2 éven tul felfüggesztve a kiéheztetésnek odadobott családjával becsülettel bár, de nyomorral küzd;

tekintettel arra, hogy felfüggesztését és a 2 éven tuli huzavonást aláváló irigység és a káropolitikai pártármány okozta;

tekintettel arra, miszerént azon felfüggesztett hivatalnokot a községi képviselő testület érdemesnek találta arra, miszerént a megyei föispán által később önkényüleg beszüntetett, fizetését felfüggesztési idejének önkormányzati jogánál fogva megadja;

tekintettel továbbá, miszerént az emlitett hivatalnokot a község becsületérző lakossága érdemesnek találta, hogy a tönkeleges vizsgálat sürgetését vagy visszahelyeztetését kérvényezze;

tekintettel végre, hogy az ármány üldözte hivatalnokot az ujabban megnyilt takarékpénztár képviselő választmánya majdnem egyhangulag megválasztá az egylet könyvvezetőjének:

azon kérelemmel fordulunk a tekintetes megyei bizottság és különösen az alispán urhoz, miszerént méltányolván nézetünket is, figyelmét forditsa ezen ügyre. Méltóztassék a megyei Ügyész inditványát és véleményét, vádlott panaszával, illetve válaszával felolvastatni; mert a majdan nyil-

A „ZOMBOR és VIDÉKE" TÁRCZÁJA.

Indali Gyulához — a sirba.

Azt igértem, arra kértél,
Hogy ama szent esküvésnél
En legyek az esketö;
S jött a hir, a gyászos, vészes:
Nem kellek az esketéshez;
Meg volt már az esküvő.

Szöke Duna csábos kéjjel
Ölelésre tárta széjjel
Szenvedélyes kebelét;
S most a hütlen már te lettél:
Hideg ajku kedvesednél
Azt a régit feledéd . . .

Mért jövél el onnan, onnan,
Hol a Szamos, ha megcsobban
Játszian mond vig regét,
Mint egy csintalan leányka . . .
Mig ez csábos törét bányva,
Jaj, ki vele frigyre lép.

Mért hagyád el kis hazádat,
Hol az édes bánat támad
Erdős bérczek rejtekén.
Ott a kő is, az is érti:
Szived-lelked hogy mi sérti —
Itt a szív is kőkemény.

Hát a hajlék! — Mért feledted
Azt a helyet, hol feletted
Anyád könnye őrködött?
Jó anyáknak hulló könnye
Egy, csak egy kis csöpp belöle
Megvéd a lánczok között.

Oh hogy téged meg nem véde . . .
. . Szentelt könnye, szelid képe
Nem oltá e lángokat;
Néked ezer hullám kelle
S a Dunával ölelkezve
Elfojtottad tenmagad.

S most a sirban béke árnyal;
Ámde itt fenn több egy árnynyal
A ki suttog rémesen:
Hogy oda lenn nem fáj semmi,
Hogy édes ott megpihenni
Hosszu örök éjjelen.

Bányai Géza.

A kávé és föltalálója.

Szegény, jó Kolumbus, veled ugyancsak rútul bántak irigy kortársaid, — noha — mellesleg mondva — sem müforditó, sem müferditő ur nem voltál, hanem valósággal fölfödözted — Amerikát!

A hálás utókor azonban fényes elégtételt szolgáltatott neked: amennyiben szórta s szórja mind e mai napig is, a dicsőség, a halhatatlanság babérkoszoruját rád, — a mi persze, éppen annyit ér neked, mint a jámbor bosnyák atyafiaknak a berlini szerződés.

Hogy Amerikát ki födözte föl: azt mindenki tudja; hogy a puskaport ki találta föl, azt sokan tudják, még olyanok is, akik máskülönben a puskaport nemhogy föltalálták volna akár versben, akár prózában, de még csak utánozni sem tudják.

A kávé föltalálójával a legczudarabbul bánt a világ. Az ördög sem törődik vele. Nevét nagyon kevesen tudják, s aki tudja is, dicsőségét — noha ez a folyadék világuralomra jutott — még csak egy rossz müforditásban sem hirdeti.

Emeljük ki tehát a derék férfiut az ismeretlenség ködhomályából! Jól fog ez tán nem csak neki, hanem azoknak is esni, akik a barna levet mindennap nagy élvezettel szürcsölgetik, de nem tudják, hogy azt kinek köszönhetik.

Az egyik vélemény szerint, Boldog-Arábiának: Jemen nevü tartománya lenne hazája a kávéfának, mely mintegy 30—40 láb magas cserje, szép zöld levelekkel, fehér, kellemesen illatozó virágokkal.

Ezen virágokból fejlődik a mag, mely a tulajdonképeni kávét, vagy mint az arabok nevezik »khava«-t adja.

Mások ezen állitást kétségbevonva, azt mondják, hogy a kávé eredeti hazájául: Kaffa és Enarea királyságok — Abissziniától délre — tekintendők, miből azt következtetik, hogy a „Kaffa" királyság után kapta a barna folyadék a „kávé" nevet is.

Kétségtelen, hogy ezen országokban, hol roppant nagy a höség, a meleg hegyvidékeken a kávéfa mai napig is vadon tenyészik, anélkül tehát, hogy emberi kezek művelnék. A kávéfa, különösen Kaffa királyságban, oly böven tenyészik, hogy egész erdőségek találhatók belőle s oly buján nő a kávégyümölcs, hogy annak sulya alatt a kávéfa ágai majdnem a földig hajolnak.

Mokkában — melyet sokan, — de e vélemény szerint hibásan — szintén a kávé hazájának tartanak, vadon nem tenyészik a kávéfa, hanem — állitólag — ugyancsak Kaffa s Enean királyságokból ültették volna Mokkába át, a hol már természetesen gondos ápolást, szakavatott emberi kezek müvelését igényli, hogy meghozza a termő gyümölcsöket.

Keleten lévén tehát hazája a kávénak, ott is jött először divatba a kávéivás, de korántsem olyan régesrégen, mint a hogy némelyek elakarják hitetni. Megbizható adatok szerint ugyanis 1440—50. év óta ismerik

vánosság elé hozandó ügyről meggyőződést és nyilt véleményt kérünk annál is inkább, mert egy erőltetett és indokainál fogva kompromittált inditvány igazság érzetünkkel, ha egyoldalulag elfogadtatnék, ellenkezik. Tudomásunk szerént egy harmadik által elkövetett kisebb mérvü hivatalos hiba alapján, ha egyátalán elbocsájtható valaki, nem vádlott, hanem inkább az inditványozó vagy apelláló avagy az akkori felelős vagy ellenőrző hivatalnokok volnának igazság szerént megfenyitésre méltók.

Többek nevében: **Justus.**

Működvelői előadás.

Kula, 1882. decz. 1-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Van szerencsém becses lapját tisztelettel értesiteni, miszerint a „Kulai állandó működvelő társaság" mult hó 25-én tánczczal egybekötött szini előadást tartván, — ez alkalommal szinre került Berczik Árpádnak a „Közügyek" czimü 1 felv. vigjátéka.

Magáról az előadásról általában csakis a legjobbat mondhatjuk; az oly összevágó és sikerült volt, hogy kivánni valót alig hagyott hátra.

Az egyes szereplőket, illetőleg első sorban is ki kell emelnünk Kahn Aranka k. a.-t, ki magát a szinpadon mindig oly otthonosnak találja, és most is az önálló és helyes felfogásnak, ugy szerepe átérzésének szép jelét adta, mig Wolf Ilka k. a.-t viszont korábbi fellépéseiről kedves és megnyerő alaknak ismeri a közönség; ezuttal lényegtelenebb szerepe volt, s mindazonáltal bemutatta azzal is, hogy miként lehet abból is hálás szerepet teremteni. Tápai Bella kisasszony pedig kedves, csengő hangjával lepte meg a közönséget. A férfi szereplők közt természetesen első sorban a társulat „lelkét" Zsámbokréthy Ágoston urat illeti meg a méltó elismerés. Karch József ur pedig szerepét oly sikerülten alakitotta, hogy e tekintetben bennünket valóban meglepett. Róth Vilmos ur a működvelő társulatnak ezuttal mint „uj tagja" mutatta be magát, és feladatának sikerrel megfelelt. Végre Tápay Lajos és Palásthy Ödön urak szerepüket szintén szép sikerrel betöltötték; és az általában jól sikerült előadásról a legnagyobb megelégedéssel távozott a közönség, nem ugyan haza, hanem az előadást követő tánczfüzérkére. Utóbbi valóban kedélyes, és reggelig tartó tánczfüzérkén Kula és környéke szépei oly nagy számmal voltak képviselve, hogy e mulatság mindnyájunkra nézve sokáig kedves emlékül fog megmaradni. Ott láttuk a többek között: Rácz Györgyné, Schick Mátyásné, Diener Jánosné, dr. Schneider Károlyné, Schlagetter Lászlóné, Kriszhaber Mórné, Vitályos Imréné, Nirti gyógyszerészné, Jussits Lajosné, Zsigmond Gönterné, Dr. Strasser Lajosné, Eidenmüller Ádámné, Szauer Ferenczné, Szekula Hugóné, és Traub Józsefné urnőket, — továbbá Falcione k. a., Gutwein Janka, Wolf Ilka, Kahn Aranka, Kataváry Mariska, Zsuffa nővérek, Tápai nővérek, Fontányi Mariska, Patrács Irén, Fajner Ilka, Boskó Róza, Reiner Emma, Bognár Vilma, Thómann Juliska, Fojós Juliska, Joekl nővérek és Sziegl N. kisasszonyokat. A négyest 80 pár tánczolta két colonnban, és a bevétel 140 forintra haladt, mely utóbbi összeg a több száz forintra rugó állandó szinpad költségei utolsó részletének kiegyenlitésére fog fordittatni és ugy a további előadások tiszta jövedelme egyéb jótékony czélokra (óvoda, sat.) lesz fordittható.

Közli: **Martonosi.**

Kuriozum.

Dr. Révay Revatek János

Zárbeszéde,

a zentai takarékpénztár gyülésén.

Tisztelt közgyülés!

Bárha, egy válni készülő üzletév bucsuperczeire sereglénk vala is egybe, — derültem mosolygó pillanatok ezek reánk való nézvest; mert amannak elvonuló részeire visszatekintvén, a még ma egy éve: szerényededen jelzett reményeinknek bár lassudan haladó, de a teljesülési központhoz, bizton közeledő menetét észleljük.

Ma, midőn a jelenné vált jövő, a multba tünni készül s reményeink a kielégitett vágyakkal öleleknek, — ma örömnapot jelenthetünk!

De ez üres szavak, volnának bár még élkesebben hangzók s még nagyobb fényben úszók, — még mindig mosódott szinü, halvány kirakati füleratát képeznék egy oly vállalatnak, hol a beltartalomnak, az üzletmenetnek: közóhajt kielégitő számokban kell végeredményeikre való nézvest kidomborulnia.

Készséggel egészitjük ki ezen üres szavak értékhiányát és rámutatva intézetünk szerkezetének és életerejének nagyobbodott lüktetéséről tanuskodó ez évi: 5.770.933 forint 72 krajczár forgalmára, a nagy közönségnek a lefolyt évben 60.764 forint 64 krajczárral gyarapodott betételével nyilvánuló bizalmára és végre az ezek termelő összhatásából létrejött — a tavalyinál 1736 forint 31 krajczárral izmosult osztalék számára — alig tagadhatni, hogy fiatal intézetünk, a mult évet, küzdve bár, de a siker, zöld verőfényében futotta meg.

Tanuságot teend a mult, hogy kevésbé előnyös helyzet, nem foszta meg önbizalmunktól soha! Tanuságot tegyen a kérlelhetlen jelen, hogy a mostani siker fénykáprázmányai nem akadályozandják meg éles szemeinket azon tettre buzditó példák megügyelésében, melyeket mások talán szerencsésb körülmények között, de mindenesetre az erők előnyös működtetésével eredményeztek.

Lehetetlen azonban ezen alkalommal, bár fuitólag is, nem jelezni azon néhány tényezőt, melyek emeltyűként szerepeltenek üzletünk gépezetében.

Ugyanis, a többoldaluvá vált társadalmi élet mozgásának sebesedése; a mindenfelé nyilvánuló kamatcsökkentési csökönyös hajlam; az uzsoratörvények által esetleg agyonsujtott, részben magánosoknál a koczkázat sötét veszélyével fenyegetett pénztőkéknek, az intézet pénztárába való bemenekülése, okozák vala jórészben, hogy a pénzforgásának sebesedésével, ugyanannak hasznositása is, kiterjedt mérben vált eszközöllhetővé.

Végre szabad legyen néhány becsületbeli tartozást is ünnepélyes hangsulyozzással lerónunk.

Egyet, még pedig nagyot*) elismerés alakjában t. M. J. ur, intézeti ügyészünk erélyes ügybuzgalmáért, melylyel intézetünket a lefolyt év végével „perügyfogyottá" tevé.

Egyet, köszönet alakjában a t. felügyelő-bizottság működéseért, mely éber, hiuz ellenőrszemeivel az igazgatóság törekvéseit istápolá.

Egyet, azaz már a harmadikat, mély tiszteletünk kifejezésének alakjában, melylyel a nagyrabecsült közgyülés figyelmébe ajánlottak maradtunk.

Éljen a haza és az alkotmány!

Szinház.

A „Váljunk el", melynek előadásáról lapunk mult számában részletesen megemlékezni igértünk, valóban élvezetes estét nyujtott közönségünknek. A ház nem telt meg egészen, a miből nem tudni, mire következtessen az ember? Ez azonban nem gátolta színészeinket abban, hogy tőlük telhető igyekezettel játszanak. Des Prunelles-t Berki adta s e jellemet átalánosan szólva kielégitőleg alakitotta. Ha azonban játékát jelenésről-jelenésre végigkisérjük, itt-ott találunk kifogásolni valót. De Prunelles nem is mindennapi alak a szinpadon. Az emberi szenvedély legfinomabb nüanszai lépnek jellemében előtérbe, s a hangot, modort, tekintetet megválogatni a szinművészet legbensőbb tanulmánya, a tehetség legmagasb foka kivántatik. Ez az ember egy láva, mely forrong, s külsőleg hideg, mint a jégcsap. Meghallgatja nejét, kit imád, hogy mint igyekezett megcsalni őt, lelkileg mint vált hűtlenné, s mikozben arcza egykedvű, közönyös, kezei ökölbe szorulnak, szive gorcsosen szorul össze. Jól kell vigyáznia, hogy észre ne vegye a no lelke háborgását, mert azzal elrontaná tervét, de azért a közönség előtt, mely érzékileg is szemlélni akarja a benső vihart, eléggé érthető magaviseletet tanusit. Berki, a kiben értelmes és nagy tehetségü színészt ismerünk, eléggé sikeren oldotta meg feladatát, ha itt-ott a hang, a modor el is árulta őt Cyprienne előtt, a mi azután az illusiót némileg megzavarta. A tapsokat, a miket kapott, megérdemelte. „Cyprienne" szerepét a kedves Kolozsváryné adta nem egészen kielégitoleg. Az első felvonásban nem a naiv, ártatlan s a kor tulzásaitól megrontott szenvedélyes nőt láttuk benne, a kinek ferde észjárása bizonyos eltagadhatatlan igazolásra lei szivünkben, s a kihez első pillanattól fogva vonzódunk, a kit nevetséges társadalmi szemlélődéseért csak szeretni tudunk, hanem egy kiálhatatlan, makranczos „Blaustrumf" állott előtünk, a ki dühében ugy kiáltoz, mint egy felfuvalkodott pulyka, hogy szint alig lehetett érteni. Egészen másképp játszott a második felvonásban. Itt már igazán Cyprienne volt, ugy a mint mi elképzelni tudjuk, sőt a feltékenykedés jelenetét művészi verve-vel játszotta. A harmadik felvonás pompás tét-a-tét-je egészen elmosodott. A szolloevési jelenet hatástalan semmitmondóvá lett. Az egész, mintha kissé el lett volna hamarkodva. A mellékszereplőkről vajmi kevés jót mondhatunk.

*) Merényi D. mutatja karjával, hogy mekkorát.

---

e kellemes, illatos italt, mely időtől fogva azután, mind jobban elterjedt a kávéivás keleten, mig végre a mohamedánizmus főbb helyein, nevezetesen Kairóban s Konstantinápolyban állandóan befészkelte magát, honnan aztán habár lassacskán is, de biztosan folytatta hóditásait Nyugot felé is.

Európában azonban korántsem ment a dolog, illetőleg az ivás oly könnyen, mint gondolnók, ugy látszik, hogy abban az időben, nemcsak az uj eszmék, hanem az uj italok is (a pipázást nem is számitva) nehézségekbe ütköztek, amennyiben a kávénak nem kis csatákat s győzelmeket kellett kivivnia, mig a mostani világuralomra juthatott. Az egészben csak az a szerencse, hogy soha sem folyt piros vér, hanem mindig: fekete lé!

Hogy egyebet ne emlitsünk, tájékozásul elég legyen II. (nagy) Fridrichre hivatkoznunk, a kinek, isten bizony volt annyi esze, mint egy gymn. igazgatónak s daczára ennek s szabadelvüségének, még 1780—85. években kemény s szigoru ukázokat, kormányrendeleteket bocsátott ki a kávé behozatala, illetőleg a kávéivás ellen a végből, hogy hát a burkus tallérok ne vándoroljanak a külföldiek zsebébe.

A kávé létrehozta a kávéivást, a kávéivás pedig — egyik eszme szülvén a másikat — megteremtette a kávéházakat. Az első kávéház Konstantinápolyban 1558-ban nagy ünnepélyességgel nyittatott meg. Hogy ujság, zahlkellner s borravaló ezzel egyidőben keletkezett volna, erre nézve nincsenek biztos adataink.

Az első után gomba módra szaporodtak Keleten a többi kávéházak.

Konstantinápolylyal e tekintetben Nyugoton legelőször rokonszenvezett: Róma, a hol már 1650-ben ittak kávét s nemsokára épitettek kávéházat. A mohamedanismus s katoliczismus tehát, ha másban nem is, hát a kavéban összeölelkezett. Hiába, a pap meg a barát mindig tudta, mi a jó. A kutya pogánytól átvette a kávét, pipát s a húrit, a kit ők voltaképen gazdasszonynak neveznek, és nem lett ezektől semmi baja.

Londonban 1652-ben keletkezett az első kávéház, melyet egy angol kereskedővel oda érkezett görög, a ki pompás kávét tudott főzni, alapitott. Franciaországban Theyenot nevü hires utazó 1658-ban a keletről visszaérkezvén, első dolga volt a kávét meghonositani, mire 1671-ben az első kávéházat Marsailleben épitették föl s utána csakhamar Párisban számos kávéház keletkezett, mindenütt a keletiek kezdeményezésére.

Bécsben ugy látszik az első kávéház 1683-ban a török ostrom után nyittatott meg. A törökök csatavesztése után a győztesek roppant zsákmány s a többek közt tömérdek kávénak jutottak birtokába. A jó bécsiek soha életükben nem ittak s nem is fognak inni annyi potya kávét, mint akkor. Jól is eshetett nekik nagyon, mert ugy megszerették, hogy azután többet el sem hagyták a kávét. Egy lengyel ember, valami Koltsiczky nevezetű, a ki mint kém fontos szolgálatokat tőn az ostromlott városnak, kapta meg az engedélyt az első kávéház megnyitására.

Hazánkban szintén ebben az évben vagy legföljebb pár évvel előbb terjedt el a kávéivás. Ennek valódi keserű levét legelőször alighanem Tököly Imre izlelte meg, midőn a nagyváradi pasa ebéd után a távozni akaró Tökölyt egy kis fekete kávéra marasztalta, mondván: „hátra van még a fekete leves" s mikor ezt megitták, elfogatta őt s vasra verve küldte Konstantinápolyba.

No de már most szóljunk arról is, hogy voltaképen ki találta föl s hogyan a kávét s ki ivott először fekete levest?!

Régi dolog, hogy a vakeset, a véletlen, nemcsak a drámák- s komediáknak, hanem sok találmány- s felfedezéseknek is nagy mestere. Nagyobb hitelesség kedvéért elmondunk egy pár esetet.

A bíborfestésre ugyanis egy fönicziai kutya tanitotta a világot. A karlsbadi fürdőt Csehországban IV. Károly császár alatt ugyancsak egy cseh kutya fedezte föl, mely az ősforrásban lábát megégetvén, orditva futott gazdájához. Ez a két kutya tehát hires kutya volt, melyek megérdemlik, hogy róluk megemlékezzünk. Örökké kár, hogy nevüket a historia nem örökitette meg.

Newtonnak a nagy tudósnak egy a fáról leesett alma adta meg a föld vonzerejéről szóló törvény alapeszméjét.

Az istenben boldogult derék Archimedes pedig fürdés közben véletlenül jött rá ismeretes alaptételére.

Véletlennek köszönheti a gőz s a puskapor is létrejöttét, mely annak a jámbor barátnak — az isten adjon neki örök nyugalmat — életébe került; sőt véletlenül jött egy szamár is arra a felfedezésre, hogy forditani, akarom mondani, furulyázni is tud s igy tovább, még a sárhány találmány a véletlennek kifolyása, melyet azután a tudomány átalakitott, tökéletesbitett.

Igy van ez a kávéval is, melynek föltalálásánál ugyancsak a véletlen játsza a főszerepet.

Az arab krónikák, melyek pedig hitelesség tekintetében vetekednek a német krónikákkal, s igy nincs okunk bennük kételkedni, következőkép adják elő a dolgot.

Mokka szent hely, — avagy nem szent-e azon hely, a hol egy arab kolostor áll s benne istenfélő török s arab dervisek sanyargatják testüket, koplalnak — mint a magyar költők — korbácsolják magukat s orditozva könyörögnek Allah, a fényesnek kegyelméért.

A mokkai arab kolostorban élt 1258 körül egy jámbor török dervis, a kinek nagy fekete szakála, tüzes fekete szemei, gyönyörü horgas orra, piros orczája, magas, karcsu termete volt, ugy hogy a dervis szépség netovábbjának tartatott.

A szép dervis, a ki után suttyomban, sok hárembeli húri epekedett, mindennap orditozva s korbácsát a saját hátán suhogtatva, járta be Mokka szemetes utczáit s ha kiszáradt a torka, meg-megállt egy kutnál s korsóját teli meritve, nagyokat ivott belőle.

Egy ily alkalommal történt, hogy a barát a kutnál egy gyönyörüséges szép arab szüzet talált, a kinek ókori hiányossággal eltakart isteni bájain nyomban megakadtanak a jámbor barát fekete szemei. Ez időtől fogva a dervis még nagyobbakat s keservesebbeket orditott, minek természetes következménye lőn, hogy torka még jobban s még többször kiszáradt s igy igen gyakran meg kellett a kutnál korsóját tölteni, a mit annál szivesebben megtőn, mert hát véletlenül a szép húrinak is mindig akkor ürült ki a — korsója.

Mondjam-e tovább, hogy mi lett a dolog vége!? A jámbor barát ugy találta, hogy sokkal kellemesebb s édesebb érzelmeket ébresztő még egy dervis kebelében is egy forró csók azokról a rubin ajkakról, mint a zsirtalan pilaf a gyomorban s az éles korbács a háton, különösen s leginkább ha az a — saját hátunk.

Hiába, nagyon jól esett a szegény barátnak a puszi s mentől többet kapott, annál többet kivánt belőle. —

Pénteken december 1-én „Fabriczius ur leánya“ került színre. A német szentimentalismusnak e nem éppen érdekteleu szülemenyét közönségünk élénk figyelemmel kisért végig, a mit feleg Sághy (Fabriczius) igazán mesteri alakitása s mélyebb tanulmányozást bizonyitó játékának köszönhetünk. Sághy ezuttal másodizben lép fel s vonja magára a közfigyelmet. Játékán bizonyos jóhatásu meggondoltság s a helyzetek elesszerü fölismerése vonul végig, a mi azt mutatja, hogy benne nem a hatásthajhászó „Kulisseureiszer“, hanem a szenvedélyes s tehetséges színész működik. Itt-ott azonban kelleténél alább száll hangja s előadása száraz, monotonná válik. Nemcsak a hatásos jelenetek, de a csekélybb jelentőségü mozzanatok kiszinezése is szép feladata a művésznek, a mit ő ugylátszik, szem elől tévesztett. Berki (Rolf) megtette a magát, csak az a kifogásunk van ellene, hogy kevéssé egyénitett. Ő mindig s mindenben egyforma. Mozdulatai, állása, modora, hangleptése ugyszólván egy s ugyanaz, a mi pedig a szerepek különbözősége szerint váltakozni szokott. Egészen kiérdemelte a közönség tetszését Kolozsváryné (Agatha), a kinek játékát ezuttal, mint kifogástalant emlithetjük fel. Kelemenné a fecsegő vén asszonyt, Újvárosi a részeges inast talpraesetten alakitotta. A derültséget, mely itt-ott a közönségben észlelhető volt, neki köszönhetjük.

HIREK.

F. hó 15-én, pénteken az Arany Jánosnak emelendő szobor javára a zombori uj szinházban hangversennyel összekötött működési előadás tartatik. Műsorozat: 1. „Ébresztő“ férfikardal zongorakisérettel Mosonyi Mihálytól, előadja a zombori kaszinó-dalárda. 2. Arany János „Szondi két apródja“ szavalja Kozma László ur. 3. Magyar népdalok: a) „Kék nefelejts“, b) „Hogyha szeretsz, szeress szivbol“, c) „De szeretnék a királylyal beszélni“, zongora kiséret mellett énekli Lesczinszky Marianna urhölgy. 4. „Szerb ima“ szerzette Dr. Pacsu János, előadja két zongorán és harmoniumon Malesevits Alexandra, Popovits Lilla urnők és a szerző. 5. „A méh románcza“ Arany Jánostól, szerb nyelvre fordította Popovits Dóme, szavalja Mihajlovits Szandi urhölgy. 6. „Nagy kettős“ Gounod Károly „Faust“ czimü dalművéből, zongorára és harmoniumra irták: Ketterer és Durand, játszák: özv. Mokry Lajosné urnő és Marschall György ur. 7. „Nagy kettős“ Donizetti Kajetán „Lamermoori Lucia“ czimü dalművének dallamai felett, zongorára és hegedüre irta: Beriott Károly, előadják: Bieber Gyula és Staudacher József urak. 8. A „rendkivüli előadás“ vigjáték 1 felv. irta: Degré Alajos. Személyek: Zentay birtokos: Mattyasovszky Emil ur. Ágnes neje: Veszelinovits Krunoszlava k. a. Emilia Zentay huga: Lovászy Aranka k. a. Ladányi ifju arszlán: Reitter Oszkár ur. Regényesi szókevény szinesz: Báró Podmaniczky Endre ur. Gyuri inas: ifj. Tribusz Ferencz ur. Eszti szobaleány: Wundszám Cornelia k. a. Történik: Zentay jószágán. Az egyes szünetek alatt Herczenberger Sándor zenekara működik közre. Helyárak: Páholy 5 frt, 1. 2. 3. sor zsölyeszék 1 frt 50 kr., 4. 5. 6. sor zártszék 1 frt 30 kr A többi zártszék 1 frt. Erkélyszék első sor 1 frt 50 kr., a második sor 1 frt. Állóhely: 50 kr., karzati ülőhely 50 kr. állóhely 30 kr. Fölülfizetések a czél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A t. cz. bérlőközönség fölkéretik, hogy bérelt helyeik megtartása iránt f. hó 10-ig déli 12 óráig br. Podmaniczky Ármin urnál jelentkezzenek, hogy ezentul mások igényeinek is meg lehessen felelni. Kezdete 7 és fél órakor. A rendező-bizottság.

Schmausz Endre megyei alispánunk a következő tartalmu „kérelmet“ küldötte szét megyénkben azon polgártársainknak, kik a közügyek iránt eddig is élénk részvétet tanusitottak: A september hó 25-én megtartott megyei évnegyedes közgyülésen tett nyilatkozatom kiegészitéseül van szerencsém t. Uraságodat felkérni, sziveskedjék a becsatolt aláirási ivet, mely egy régen érzett hiányon lesz segitendő, a culturális mozgalmak iránt mindenkor tanusitott buzgalmához képest, becses aláirásával ellátva, ismerősei körében is terjeszteni s igy a megyei történelmi társulat létesülését hathatós támogatásával előmozditani. A működők tagdijat nem fizetnek, a pártoló tagok évi dija 3 frt. Minden tag évenkint egy történelmi évkönyvet dijtalanul kap. Az aláirási ivek legkésőbb deczember hó 15-ig alulirthoz visszaszármaztatandók. Kelt Zomborban 1882. nov. 20 Schmausz Endre. Egy megyei történelmi társulat létesitése bizonyára csak jóltevően fog kulturális haladásunkra hatni s azért melegen óhajtjuk, hogy az eszme megérdemlett sikert arasson. Alkalmilag az ügyet bővebben fogjuk fejtegetni.

Halálozás. Gyöngyös János urat, a bajai takarékpénztár főkönyvelőjét, fájdalmas családi gyász érte: 13 éves Oszkár fia m. hó 22-én elhalálozott. Nyugodjanak békében porai!

A szabadkai rom. kath. plebánia története c. alatt Tormásy Gábor szabadkai segédlelkész mintegy 14—16 ivre terjedő müvet ad ki, melynek czélja okmányok alapján bemutatni mindazon mozgalmakat, melyek a szabadkai plébánia alapitásával s további fejlődésével összefüggésben vannak. A mü tiszta jövedelme a szabadkai sz. György, és sz. Rókus templomok épitési alapjának javára fordittatik. Ára 1 frt.

Fodrászterem. Weszelovszki Sándor eddig is ismert helybeli ügyes borbély és fodrász az Elefánt vendéglő átellenében üzletet nyitott.

Hymen. Valentin Sándor gazdasági bérlő Baján a napokban váltott jegyet Winter Vilma kisasszonynyal Adonyban.

„András“ napját városunkban vigan ünnepelték meg, különösen megyei alispánunk vendégszerető lakában, hol igen distinguált társaság gyült egybe. A jó toasztokhoz, melyeket az Andrások nevére e mulatságok alatt elmondottak, mi is bár utólag egy „éljen“-t csatolunk!

Schlesinger Adolf adai kereskedő november 29-én esküdött örök hűséget Stern Julia k. a.-nak Oroszházán.

A zombori korcsolyázó-egylet 1882. évi decz. hó 3-án, azaz ma délután 2 órakor a városháza kis tanácsterméken rendes közgyülést tart.

Érdekes a szerk. üzenet, melyet a „Borszszem J.“ lapunk mai számában hozott „Kuriozum“-ra adott. Hangzik szórul-szóra a következőképen: „Jeles terménye a magyaros föllengzésnek, mely máz a rideg számvilágba is beleragyogtatja kebelpuffanatos egyszeregyének s a czélbuzgalmas összeadásnak a munkabátor kivonással való kedélypendületes ölelkezéséből jövesztett, az enyhvemh boldog állapotából meghádzott dividendákat. Meg fog jelenni a jól vezetett zentai ált. takarékpénztár nagyobb dicsőségére.“ Ebből a szerk. üzenetből dr. Jelenváltjövő ur megszimatolván a dolgok állását, sietett a „B. J.“ szerkesztőjével tudatni, hogy hát ő, tudniillik Révay R. annak a beszédnek a cselekvője s elkövetője, — minélfogva, mint régi iskolatársának pardonirozzon meg neki. Meg is pardonirozott a „B. J.“ szerk. Zenta aranyszáju szent Jánossznak, mert, daczára annak a kijelentésnek, hogy „meg fog jelenni a kebelpuffanatos jeles termény“ nem látott napvilágot a „B. J.“-ban.

Szabadkán. református főkegyház alakitása iránt tartottak mult hó 20-án gyülést.

Rom. kath. itkőzség szerzezese iránt tartottak Baján értekezletet, mely Berényi Dániel apát elnöklete alatt, a megalakulás szükséges voltát kimondva, előkészitő bizottságot választott a további intézkedések megtételére.

KÜLÖNFÉLÉK.

Mi a szerelem? A számtalan magyarázat közül, melyeket eddig a szerelem lényegének meghatározására szerkesztettek, egy sem mulja felül eredetiségre nézve a Huet Péter Danielét, ki a 17. században keserittette el vele az ábrándos lelkeket. Persze Huet tudos volt és még ezen fogas okon kivül házas. ime az ő meghatározása: „A szerelem nemcsak lelki szenvedély, mint a harag és irigység, hanem egyszersmind testi betegség mint a hidegelés, A betegség a vérben és az érzékszervekben székel s éppen ugylehetne gyógyitani orvosi szabályok szerint, mint a többi betegséget. Azt hiszem hosszas izzadás és többszörös érvagas a legjobb szer ellenében. Ha ez által a fölösleges érzékhevitő nedvek eltávolittatnak, a vér ujra kitisztul s a rendes állapot helyreáll.“

Hogy halnak meg az emberek! A lakatos bezárja szemeit, az orásnak utolsó oraja üt, a bakter elaszik, a lelkész kileheli lelkét, a pék nem eszik több kiidit, a levélhordó bevégzi pályafutását, a botanikus a fübe harap, a takacs végsőt rug, a katona berukkol a másvilágra a kovács elpatkol, a háznester beadja a kulcsot, az ujságiró leteszi a pennát, a sznész eljatsza az utolsó jelenetet, az apáczát eljegyzi a halál, a barát nem iszik több bort, a szakacs beteszi a kanalat.

Ki kapott jutalmat? Angelo k. a. a párisiak kedvencze már akkor is elragadó szépségü volt, mikor a képezdébe járt. Egy izben a konzervatorium versenyen ő nyerte el az első dijat, s a jutalmat Vaillant igazgató nyujtotta át neki az ünnepélyen. Midőn az ifju leány az emelvényre lépett, a csodálkozás morája futott végig a közönségen. Az öreg igazgató kétszer csókolta homlokon a szép növendéket, miután neki a dijat átadta. Gautier Teofil, a szellemes francia iró erre oda hajolt az igazgatóhoz s felhalkkal kérdezé: „Mondja csak, kedves igazgató ur, hát azért jött ön ide, hogy saját magát jutalmazza meg?“

Hanem hát addig jár a korsó a kutra, még el nem törik, a barát meg mig el nem csipik.

A szerelmes dervis utoljára rajtvesztett. Egyik dervis társa kileste s elárulta, — állván t. i. a derék dervisek között is a kollégialitás körülbelül olyan labon, mint némely gymnazium tanárai között.

Kerekedett ebből nagy komedia. Hallatlan! Egy keringető barát, a ki szép szüzekkel ölelkezik még itt a földön, a helyett hogy szép csöndesen megvárná Allah paradicsomát.

A dervis-törvényszék összeült. Az itélet kemény volt. Szép fekete selyem szakalla tövig leborotváltatik, hogy többé a mokkai húrik ne bolonduljanak utána, s tetejébe meg 300-at kap a — talpára, mert hát a háta ugyis hozzá van már a korbácshoz szokva s igy a büntetést föl sem venné.

Hanem mikor a derék dervisek lementek a dutyiba, hogy szerelmetes társukon kollégialiter végrehajtsák az itéletet, hát hült helyét találták a konfraternek.

Hát bizony mig törvényt ültek fölötte, addiglan uczu neki, il' a berek, nádak, erek, a dervis megugrott, s a Mokka körüli sürü erdőségbe menekült s ott egy barlangban meghúzta magát.

A jámbor dervis ugyan elegendőképen hozzá volt szokva a koplaláshoz, hanem azért utoljára is csak szörnyen megéhezett s mert az ég madarai nem hoztak neki alamizsnát, mint — nem is tudom én melyik keresztyén szentnek — hát hogy éhen ne haljon, önmagának kellett a villásreggelirül gondoskodni.

Régi dolog, hogy az éhség nemcsak nagy mester, hanem a legkitünőbb szakacs is. Igy történt, hogy a dervis szemei valami növényfele bogyón akadtak meg, mely arra a névre hallgatott, hogy: „Khava.“

Az éhes dervis előbb csak ugy ette a bogyókat a mint találta, hanem ez még egy megszökött barátnak is nagyon rosszul esett. Gondolt tehát a mi különben tökfilkó barátunk egy okosat s nagyot; kapta magát ugyanis s a kemény bogyókat megtörte, megsütötte s azután egy kövel porrá zuzta a „Khava“ szemeket.

Egy kicsit jobban csuszott ugyan, hanem azért átkozottul keserü volt még igy is egy mindent megemésztő barátgyomor- és szájnak is, különösen mikor ez olyan édes artikulushoz volt már szokva, mint a minő a puszi.

A barát kinjába hirtelen vizet ivott s ekkor szájában bizonyos kellemes jó izt érezett.

Heureka! orditott örömében a barát s folytatta az experimentumot vagyis a megmaradt kávét azonnal nyakon öntötte vizzel s ecce homo, a viz barna folyadékká változott, melyet aztán nagy élvezettel szürcsölgetett a jámbor barát.

E közben a szökött dervist mindenfelé keresték társai, mig végre hetek mulva rábukkantak az erdőben. Allah, il' Allah süültének vala a derék barátok, midőn társukat jó erőben s pompás egészségben szép fekete szakállát nyugodt méltósággal simogatva, megpillantották, mert hát azt hitték, hogy holtan, vagy legalább is az éhségtől s nyomoruságtól Ubrik Borbálává silányitva találják szerelmes társukat.

Mily csoda történt veled? kérdé tőle Ali Csali Ibrahim egy sunyi vén barát.

Persze a legegyszerübb dolog leendett a dolgot szépen elmondani s ilyeténképen a csodát megfejteni.

Hanem hát nemcsak a kapitányban, hanem egy barátban is — habár török is — van ész s a hol nem kell, ott meg nem ütközik.

A mi barátunk is először kenetteljesen az égre, s azután a barna lére tekintett, miközben mély bariton hangon ezt dörmögte: „Allah, a fényes ezen italt küldi nekem az égből! Vegyétek s kóstoljátok!“

A dervisek vették s kóstolták s igen pompásnak találták, mert hát az ital illatos s jóizü volt, mint a hogy égi italnak dukál is.

A dervisek nagy respektust kezdtek most már tanusitani szerelmes társuk iránt s nem hogy lekapták volna tiz körméről végrehajtandók rajta a hozott itéletet, hanem édes szavakkal hivták öt haza a klastromba.

A jámbor barát azonban — tartva otthon a 300 korbácstól — csöndesen megrázta fejét s kijelentette, hogy csak akkor tér vissza a kolostorba, ha teljes bünbocsánatot nyer, vagyis ha a multakra fátyol, esetleg pokrócz vettetik

A dervisek megvitték a hirt, meg kóstolóul a kávét is a rendtudos főnökének Chaya Mustafának, aki az italt szintén nagyon kitünőnek találta s megkegyelmezett a szökevénynek azon feltétel alatt, hogy a rend tagjait az égi itallal mindvégig ellássa.

A dervis vissza is tért s haláláig csinálta a jó fekete kávát a klastromban. Hogy a kutra eljárt-e, arról hallgatnak az arab krónikák.

A dolog csakhamar fülébe jutott a mokkai kormányzónak is, aki a barátot maga elé idezvén, a kávé csinálás titkának felfedezését kivánta, mert hát sehogyan sem akarta elhinni, hogyha már egyszer manna potyogott is az égből, most meg már kávé is csurogjon onnan.

A szegény dervisnek persze nem volt mas hátra, mint szépen megmagyarázni a csodát, — mert hát a kormányzó-basának meg jobb korbácsai voltak, mint a derviseknek.

Erre aztán sietett a kormányzó a vidéken található minden kávébabot lefoglalni, melyet egyedáru tárgyává tevén, a kormány tulajdonnak nyilvánitott. Innen aztán átvándorolt a szomszéd országokba — s lassanként elterjedt az egész világon.

Igy találta föl véletlenül s ivott először kávét egy jámbor török barát s mint látjuk, az egésznek megint csak a szerelem volt az inditó oka.

No bizony, ha egy német barát föltalálhatta a puskaport, vajjon egy török dervis mért ne találhatta volna föl a — kávét!

Hivtak pedig ezt a szerelmes szép, fekete szakállu, nagy sas orru dervist: Hadzsi Ómárnak, akit mint a kávé feltalálóját méltán tisztelhetünk.

Hadzsi Ómár igaz ugyan, hogy életében is sok elismerésben részesült, mert főnök s később almufti is lett, de kortársai halála után sem feledkeztek meg róla, amennyiben ekkor — szentté avattatott.

Legyen neki könnyü a föld s a próféta biboros kaftanyja, ott Allah paradicsomában a gyönyörüséges hurik között.

Ha pedig a kávénékek a kávénak — melyet szürcsölgetve annyit pletykáznak — akár bajat, akár bajt éznek, — forduljanak csak egész bizalommal a derék török kapuczinerhez s talán betegja érni, mint a többi udvarlás, irgalmas szent, ha e néhány szóval könyörgünk neki:

„Hadzsi Ómár könyörülj rajtunk és — kávénkon!“

Taládki.

Paprikás válasz. Miltont a hires angol költőt és politikust kérdezték, miként van az, hogy némely országban a trónörökös a kormányt átveheti ugyan 14 éves korában, de csak 18 éves korában házasodhatik meg; mire ő azzal felelt: „Mert nehezebb egy asszonyt mint egy országot kormányoznia.“ Midőn pedig egy leányát legnagyobb ellenségének adta nőül, a bámulóknak azt mondá: megboszulni akartam magamat.

NOVELLA-TÁR.

A boszuálló Jehova.

(Elbeszélés.)

Irta: Bányai Géza.

(Folytatás.)

IV.

Egy hamis hang az accordban.

Néhány nap mulva (Paulának ugyanannyi esztendő) megérkezett Ecsegitől a válasz. Abból aztán megtudhatta Karathay, hogy Zádoki Jenő szegény, de becsületes szülőknek becsületes gyermeke. Nem kártyázik, nem iszik, szoknya után nem futkos, hanem pontos, rendszerető fiatal ember; munkás és szive annyira jó, hogy a fiu mint ügyvéd — egy fabatkát sem ér (már én nem bánom, de az a hires ügyvéd ugy irta.) „Pedig — folytatá a levél — a pöröket nagyon szereti s a mint mondja, már ott is szerzett magának egy pört és pedig Méltóságod ellenében.*) Segitse isten a jószivü perlekedőket!“

Karathayékat teljesen megnyugtatta a válasz; annyira, hogy . . . ah de nem, az nem lehet, hasztalan állitja Paula, hogy atyját mosolygni látta. Parodiája lehetett az a mosolynak csak. De hátha mégis ugy lehetne s ha igy van, vajjon mire gondolhatott?

— Atyám, mikor hivod már át Jenőt? — kérdé hizelgő hanglejtéssel a boldog lányka. Ma ugy-e, vagy tán holnap; oh ne holnapután; jaj, ha még akkor sem, én meghalok.

Karathay aztán, hogy kis lánya meg ne haljon, még az nap megirta Zádokinak, hogy jöjjön, mert a multkori ügyben utasitásai vannak számára.

És Zádoki jött is; utközben aztán fölfedezte, hogy még a csiga is gyorsabban tud ügetni — talán mint a gyorsvonat.

Hogy aztán az indóháztól miként rohant a házig — gyalog; otthon hogy fogadta Paula, s a mama hogy ölelte keblére „fiát“ — mindezt hagyjuk, hanem vezessük be egyenesen a törvényszéki biró elébe. Hah! hogy fog ez most odabenn reszketni ama komor arcz előtt. De nem; kedvese mosolyogva adott neki csókot s e mosoly a csókban ajkára tapadt. Boldog mosolylyal lépett tehát Karathay elé; de rögtön eltünt az mégis, mihelyt azt az örök komoly arczot megpillantá.

— Hivattam önt — kezdé az öreg oly hangon, mintha itéletet mondana egy bünös felett; — hivattam, hogy ügyünk felől nehány nagyon komoly szót halljon tőlem. Ön, a kit Isten vagy egy daemon küldött házunkhoz, érzem, hogy családom sorsának vagy nagy áldása vagy nagy átka lesz; vigyázzon, hogy áldás, és ne átok hulljon vissza majd fejére.

Az ifjut ugy végigborzongaták e szavak.

— Én — folytatá — a hirtelen megkötött szövetséget nem ellenzem, annyira nem, hogy kis lányom unszolására már a jegygyürük is megérkeztek: lányom fél öntől elvesziteni s igy, ha önnek sincs ellenvetése — miután szülei belegyeztek a szövetségbe — holnap, nehány közeli ismerős jelenlétében lányomat el fogja jegyezni magának.

Zádoki most már lángban érzé egész valóját.

— Ön is, de még inkább a világ csodálkozni fognak, hogy egy kenyérnélküli szegénynek s hozzá még — egy gyermeknek adom az én büszkeségemet és őt ily hirtelen, alig 16 éves korában — lekötöm; ám az elsőt kimagyarázhatja magának, mert én lányom férjétől nem kivánok egyebet, mint igazi jellemet s én ezt önben föltételezem: az én lányom nem szerette volna meg különben; a világ itéletére pedig én nem adok sokat.

— Atyám! — rebegé az ifju bensőséggel.

— Jó! Legyek hát atyád, nem bánom. Bizalmasabb hangon folytathatjuk legalább. — Hogy pedig lányomat, az ő saját kivánságára ily hirtelen lekötöm neked, ezt, megvallom, nem tudom egészen érteni, hogy miért teszem. De teszem; valami ösztönöz erre. S hogy nem elhamarkodva teszem, megnyugtat az az erős, biztos tudat, hogy lányom rajtad kivül — addig is, mig feleséged lenne — mást szeretni nem tog . . . . Hm! Nagyon önérzetes a mosolyod. Distingválj csak s nem fogsz ilyen öntelten mosolygni. Te azt hiszed, hogy ismered Paulát; szegény fiu . . . ezt a gyermeket rajtam kivül senki sem ismeri, anyja legkevésbbé. Azért mondom hát, hogy tanulj distingválni s aztán tudj erős, megrendithetlen lenni, mert én nem azt mondtam, hogy megszeretni nem fog mást, hanem azt, hogy szeretni nem fog senki mást rajtad kivül. Nem is lehet ez másképp: tündérszárnyu képzelődés, jó szív, és büszke lélek, rajtad áll majd, hogy neked is ily tündérszárnyaid legyenek, vagy a mi még kivánatosabb, hogy a te kedvedért leoldozva ő azokat a csapongó szárnyakat, jó szivét tanitsd meg arra, hogy némelykor rosz legyen, — ugy hiszem: értesz s aztán büszke lelkét meg ne alázd soha! Érted? Soha!!! (Folyt. köv.)

*) Csak Nagyságos czim járná, de hát Erdélyben a „nagyságos“ a nagyobb czim; ez pedig erdélyi história.

Közgazdaság.

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Budapest decz. 1. 1882.

Steiner József és Társa termény-gabona és bizományi üzlet tulajdonosok jelentése.

A járhatlan utak miatt az áruhozatal kevesbült, az irányzat kedvezőbbre fordult, áraink emelkedő irányzatot követnek. **Buza** szilárd, 10 krral emelkedett. Mai árjegyzéseink: Tiszavidéki, pestmegyei és fehérmegyei 78—79 k. 9.30—9.50, 79—80 k. 9.60 9.80, 80—82 k. 9.90—10.40. Bánsági 25, bácskai 15, északmagyar 40—50, üszögös fajok még további 40—50 krral olcsóbban fizettetnek. Tavaszi határidőre 9.42. — **Rozs** szilárd, finom fajok kerestetik 7.25—7.40, közepes 7.—7.25. — **Arpa**, finom áru keresett, többi fajok változatlanok. Takarmányáru 6.20—6.60. Malata 7.75 8.50. Sörfőzdei 9—10 frt. — **Tengeri** jó száraz áru 40 krral emelkedett 5.70—6.—. Későbbi szállitásra keves üzlet. Decz.—febr. Zsombolyán 4.85. Kötések máj.—jun. 6.10. — **Zab** szilárd 5.80 6.50 minőség szerint. Tavaszra 6.40. — **Bab** csendes, dunavidéki 9.30—10.—. Erdélyi 9.25—9.75. Barna 8.75—9.25. Tarka 7.25—7.50. Torpe Gyöngyösön 12.25. — **Repcze** igen szilárd. Káposzta 15.25—15.75. 1883. aug.—szept. 13.25 p. 13.20 á. — **Vadrepcze** 7.25—7.75. — **Kendermag** 9.50—10.—. — **Lenmag** 12.50—13.—. **Köles** 6.10—6.40. — **Kása** 10.50—11.— zsákostul. — **Burgonya** szilárd, kevert 1.70, közepes 1.90, elsőrendű 2.10—2.30. — **Pénzelőleget 5 kamatra** nyujtunk ügyfeleinknek beraktározott árukra és feladási vevényekre. Az eloleg minden városban felvehető, hol pénzintezet létezik. — **Zsákkölcsöndijt** hetenként háromnegyed krajczárt számitunk daralgától, hozzánk küldendő árukhoz. — **Raktározási illeték** havonként mmázsánként: magánraktárakban egy és fél egész két kr., közraktárainkban négy és fél kr. — **Közraktári illeték** átmeneti forgalomban egy kocsirakomány után: Az osztr. államvasut közraktárában 5.25. Fővárosi közraktárban 7.05.

Felelős szerkesztő:
MÜLLER GYULA.
Kiadók és laptulajdonosok:
Nadasch, Muzsik és Partlics.

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a t. közönséget értesiteni, hogy a **megkezdendő szini idény alatt** itt **Zomborban** a foutczában **FALCIONE LŐRINCZ** féle házban, Falcione Gusztáv ur üzlete mellett egy dúsgazdag választéku

látszerészeti, mű- és természettani czikkekkel felszerelt FIÓK-ÜZLETET nyitottam.

Raktáromban a legnagyobb választékban készletben tartok:

Szinházi látcsövet

(Operngucker)

minden kigondolható szerkezetben, **szemüvegeket, csiptetőket, óvó-szürkeüvegeket, tábori-, vadászati-, lát- és távcsövet**, valamint **hév- s légmérőt, nagyitóüveget, folyadékmérőket.**

Továbbá rendelkezem egy **OPTOMÉTERREL**, mely műszer által abban a helyzetben vagyok, minden vevőmnek a láterejét megvizsgálhatni és e szerint minden vevőm tőlem csakis láterejéhez mérten vesz tőlem bármily néven nevezendő látszert. Elvállalok és rögtön személyesen teljesitek mindennemű a látszerészeti szakmába vágó javitásokat.

Teljes tisztelettel

8—3 **Kellner Márton**
látszerész.

Bátorkodunk a n. é. közönségnek becses tudomására adni, miszerint mi a

Böhm-féle cs. kir. szab.

gázlámpáknak

egyedüli elárusitását ZOMBOR és KÖRNYÉKÉNEK átvettük.

Miután ezen lámpák már hosszabb idő óta nálunk használatban vannak és ezeknek czélszerüségét tapasztaltuk, tehát bátorkodunk ezeket legmelegebben a n. é. közönségnek becses figyelmébe ajánlani és minél számosabb rendeléseket kérni.

A lámpákhoz szükséges gázolaj nálunk kapható.

Tisztelettel **Weidinger S. és Zs.**
füszer-, gyarmat-, festék-, rövid- és gyapot-áruk kereskedése **Zomborban.**

10—3

Alulirott van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a **Zrinyi-utcza Parcsetich-féle 187. sz. házban volt jól berendezett**

műgép-műhelyemet

f. évi november 1-eje óta a Zrinyi-utcza Sztajonevits-féle 174. számu házba tettem át, — holott képes vagyok mindennemű a gazdasági gépek szaknájába vágó munkákat elkészitení, u. m.: őrlő- és daráló-gépek, kukoricza és szecska-vágók, cséplőgépek, szivatytyus-kutak, fecskendőket, vizvezetőket és fürdőket, mindennemű mérlegeket, távirda és távbeszélő (telephon) és szobasürgony berendezéseket, továbbá mindennemű esztergályozott tengelyeket egész 3 méter hosszig képes vagyok a lehető leggyorsabban elkészíteni, valamint mindennemű

részleteket géphez, ugyancsak mindennemű javitásokat kivánathoz képest eszközölni, gőz- és cséplőgépeket, toronyórákat s varrógépeket javitani, ez utóbbiakhoz nálam egyes részek is kaphatók keszen.

Ajánlva magam a n. é. közönség szives figyelmébe, maradtam kiváló tisztelettel

Wancsek Béla
műgépész, távirda és szoba-sürgony készitő.

3—3

Nyomatott Nadasch, Muzsik és Partlicsnál Zomborban.